

VYLÚČENIE SUDCU Z ROZHODOVANIA V KONANÍ V PRÍPADE DELEGÁCIE TRESTNEJ VECI

V prípade existencie dôvodov na vylúčenie sudcu z rozhodovania a konania vo veci právna úprava nerozlišuje, či sa daná vec týka rozhodovania v merite, alebo ide o procesné rozhodnutie. Trestný poriadok v § 31 nevymedzuje, pri ktorých typoch konania je potrebné vzniesť námietku zaujatosti pre pomer k účastníkovi konania alebo k prejednávanej veci. Na prvý pohľad sa môže zdať, že rozhodnutím o odňatí a prikázaní veci sa rieši „technicko-procesná“ otázka miestnej príslušnosti konajúceho súdu, ktorá by mohla v porovnaní s rozhodovaním o meritórnych otázkach vyznievať menej významne. Delegácia trestnej veci však znamená zásah do základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi v zmysle čl. 48 ods. 1 ústavy a je opatrením výnimočným, pre ktoré, ak má byť daný zásah ústavne akceptovateľný, musia existovať **vážne dôvody**.

(Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 44/2023 z 30. marca 2023)

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Duditša a Ivana Fiačana (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **M. J.**, zastúpenej advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Kubík, advokát, s. r. o., v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Peter Kubík, Staré Grunty 162, Bratislava, proti postupu a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Ndt/31/2021 z 29. septembra 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Ndt/31/2021 z 29. septembra 2021 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Ndt/31/2021 z 29. septembra 2021 **zrušuje a vec vracia** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **758,56 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e** .

O d ô v o d n e n i e :**I.****Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci**

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou

doručenou ústavnému súdu 6. septembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva nebyť odňatá svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 3 Ndt/31/2021 z 29. septembra 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušil a priznal jej náhradu trov konania a náhradu trov právneho zastúpenia. Ďalej navrhla, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia do doby

rozhodnutia o tejto ústavnej sťažnosti.

2. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 44/2023-28 z 25. januára 2023 bola ústavná sťažnosť sťažovateľky prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu a zároveň ústavný súd uložil Okresnému súdu Trnava, aby sa v konaní sp. zn. 10T/3/2021 dočasne zdržal vykonávania úkonov, najmä vydania rozsudku vo veci samej alebo rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, a to až do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu o tejto ústavnej sťažnosti.

3. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že 18. augusta 2021 podal prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) na Okresnom súde Trenčín obžalobu na sťažovateľku pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 a

ods. 2) písm. b) a c)
Trestného zákona
s poukazom na § 139
ods. 1 písm. i)
Trestného zákona a §
140 písm. c)
Trestného zákona
spáchaný
účastníctvom vo
forme organizovania
podľa § 21 ods. 1
písm. a) Trestného
zákona vedenú
na Okresnom súde
Trenčín pod sp. zn.
3T/74/2021.

4. Následne podal
prokurátor 2.
septembra 2021 na
Okresnom súde
Trenčín návrh na
odňatie tejto trestnej
veci a jej prikázanie
inému trestnému súdu
podľa § 23 Trestného
poriadku.

5. Najvyšší súd
napadnutým
uznesením
prokurátorovi
vyhovet, trestnú vec
odňal Okresnému
súdu Trenčín
a prikázal ju na
rozhodnutie
Okresnému súdu
Trnava, kde je vedená
pod sp. zn.
10T/3/2021. Najvyšší
súd dospel k záveru,
že v prejednávanej
veci budú základné
zásady trestného

konania lepšie
zabezpečené práve
prostredníctvom
Okresného súdu
Trnava.

II. Argumentácia sťažovateľky

6. Proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že dôvody, na základe ktorých najvyšší súd rozhodol o odňatí a prikázaní veci Okresnému súdu Trnava, sčasti neexistujú a sčasti nie sú dôležité pre taký významný zásah do jej ústavného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi garantovaného čl. 48 ods. 1 ústavy.

7. Sťažovateľka namieta, že napadnuté uznesenie je nedostatočne a nepresvedčivo odôvodnené, pretože najvyšší súd dôvody uvádzané prokurátorom neskúmal, posúdil ich len mimoriadne povrchno, *stotožnil sa s nimi a*

*prisvedčil im.
Argumentácia
najvyššieho súdu je
podľa jej názoru
vnútorne rozporná,
napadnuté uznesenie
je ako celok
svojvoľné
a nepresvedčivé
a dôvody, ktoré
viedli k prikázaniu
veci inému súdu, nie
sú dostatočne
závažné, aby mohlo
byť prelomené právo
na prejednanie veci
zákonným sudcom.*

8. Sťažovateľka tvrdí, že najvyšší súd rozhodol na základe dôvodov uvádzaných prokurátorom, ktorého hlavným argumentom pre odňatie trestnej veci bolo, aby trestnú činnosť posudzoval sudca, ktorý nie je nijakým spôsobom dotknutý vzťahmi medzi sťažovateľkou a poškodenými M. V. a O. J., prípadne s obvinenou advokátkou JUDr. Ž. pôsobiacou v regióne Trenčín, ktorej manžel je prokurátorom Okresnej prokuratúry Trenčín. Najvyšší súd sa podľa sťažovateľky

nepozastavil nad zrejším rozporom a neprejavil ani žiadnu ambíciu ho vysvetliť, keď na jednej strane konštatuje, že „na Okresnom súde Trenčín prebieha viacero trestných konaní, v rámci ktorých v rôznych postaveniach vystupujú menované osoby“, pričom zjavne v iných konaniach týkajúcich sa daných osôb dôvody vylúčenia sudcov Okresného súdu Trenčín neexistujú, ale v tomto konaní áno. Sťažovateľka upozorňuje na to, že v napadnutom uznesení je O. J. označený ako poškodený, aj keď v skutočnosti v predmetnom konaní vystupuje ako svedok.

9. V tejto súvislosti sťažovateľka namieta, že k otázke svojej prípadnej zaujatosti alebo vylúčenia sa väčšina sudcov Okresného súdu Trenčín vôbec nevyjadrovala. Medzi tými, ktorí sa vyjadrili, boli aj takí

sudcovia, ktorí uviedli, že sa proti sťažovateľke necítia zaujatí. Najvyšší súd sa podľa sťažovateľky týmito rozpornými skutočnosťami nezaoberal ani ich nijako nevysvetlil.

10. Sťažovateľka ďalej uvádza, že tvrdenie prokurátora, že obvinená sťažovateľka má na Okresnom súde Trenčín aj v súčasnosti vytvorené pracovné a zrejme i priateľské vzťahy, je nepravdivé a je iba všeobecnou domnienkou, keďže tam 11 rokov nepracovala, a z faktu, že niekto pred viac ako 10 rokmi pôsobil na Okresnom súde Trenčín, nemožno tento záver vyvodzovať. Navyše, je všeobecne považovaná za „toxickú“ osobu, a preto s ňou nikto zo sudcov nemá záujem udržiavať akékoľvek priateľské vzťahy, čo konštatoval aj

ústavný súd v náleze
sp. zn. III. ÚS
347/2021.

11. Najvyšší súd sa podľa mienky sťažovateľky vôbec nepozastavil nad faktom, že s takmer polovicou sudcov daného súdu žiadne kolegiálne či priateľské vzťahy vytvorené mať nemohla, keďže neboli kolegovia. Z 27 súčasných sudcov Okresného súdu Trenčín trinásti vôbec na danom súde v čase pôsobenia sťažovateľky neboli, z čoho má vyplývať, že na Okresnom súde Trenčín je dostatok sudcov, ktorí žiadne kolegiálne či priateľské vzťahy so sťažovateľkou, prípadne s ostatnými obvinenými nemali a nemajú.

12. Sťažovateľka poukazuje na to, že v napadnutom uznesení najvyšší súd neodôvodnil, prečo je na prikázanie veci vhodný práve Okresný súd Trnava, a nie iný súd, ktorý by bol vzhľadom na bydliská väčšiny obvinených

geograficky
nepochybne
vhodnejší. V tejto
súvislosti ďalej
uvádza, že nie je bez
významu, že najvyšší
súd prikázal vec
práve Okresnému
súdu Trnava, ktorý
je vo funkčnej sfére
Krajského súdu
v Trnave ako
prípadného
odvolacieho súdu.
Podľa jej názoru
majú sudcovia
Krajského súdu
v Trnave osobný
záujem na tom, aby
bola sťažovateľka
odsúdená, pretože
v opačnom prípade
by čelili nárokom na
regresnú náhradu
v zmysle zákona č.
514/2003 Z. z.
o zodpovednosti za
škodu spôsobenú pri
výkone verejnej moci
a o zmene niektorých
zákonov v znení
neskorších predpisov.
Túto námietku
sťažovateľka
odôvodňuje
s poukazom na nález
sp. zn. III. ÚS
347/2021, v ktorom
ústavný súd
konštatoval porušenie
jej základného práva
na osobnú slobodu
uznesením, ktoré
vydal v súvislosti

s jej vzatím do väzby práve Krajský súd v Trnave.

13. Sťažovateľka ďalej namieta, že napadnuté uznesenie vydal senát najvyššieho súdu, ktorého členkou bola aj sudkyňa Ivetta Macejková, ktorá bola na základe vlastného oznámenia o zaujatosti uznesením najvyššieho súdu č. k. 2 Ndt 10/2020 zo 17. marca 2020 vylúčená pre pomer k sťažovateľke z konania týkajúceho sa inej trestnej veci. Sťažovateľka tvrdí, že bolo porušené jej právo na prejednanie veci nezávislým a nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože voči sudkyňi Ivette Macejkovej existovali a existujú dôvody vylúčenia, keďže nie je objektívne možné, aby sa sudkyňa Macejková považovala za subjektívne zaujatú proti sťažovateľke

v jednom konaní, ale
nie v inom.

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu

14. Na výzvu ústavného súdu sa k ústavnej sťažnosti vyjadrila podpredsedníčka najvyššieho súdu a predsedníčka senátu a zároveň sudkyňa spravodajkyňa v danej veci, pričom zdôraznili, že predmetná vec bola senátu 3T pridelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pod sp. zn. 3 Ndt/31/2021. Podľa rozvrhu práce najvyššieho súdu pre rok 2021 v znení opatrenia č. 17, t. j. v čase nápadu posudzovanej veci (22. septembra 2022), pracoval senát 3T v zložení Jana Serbová, Ivetta Macejková a Peter Kaňa. Sudkyňa Ivetta Macejková neoznámila zaujatosť proti sťažovateľke a ani procesné strany nevzniesli námietku zaujatosti proti

žiadnemu členovi
senátu. Senát
rozhodoval
na neverejnom
zasadnutí 29.
septembra 2021.

15. Čo sa týka
vylúčenia sudkyne
Ivetty Macejkovej pre
pomer k sťažovateľke
v jej inej trestnej veci
vedenej na
Špecializovanom
trestnom súde pod sp.
zn. 5Tp/2/2020
uznesením
najvyššieho súdu sp.
zn. 2Ndt 10/2020,
najvyšší súd uviedol,
že v tomto prípade
išlo o rozhodovanie
o väzbe
sťažovateľky, teda
o jednom
z najzávažnejších
zásahov do osobnej
slobody, a z tohto
dôvodu sudkyňa
Ivetta Macejková
oznámila svoju
zaujatosť. V súčasnej
veci išlo
o rozhodovanie
o návrhu na delegáciu
veci, teda nie
o rozhodovanie vo
veci samej, preto
sudkyňa Ivetta
Macejková
neoznámila svoju
zaujatosť. Senát sa
riadil stanoviskom,
že vylúčenie

z vykonávania
úkonov trestného
konania je potrebné
vyhodnocovať
osobitne v každej
trestnej veci
a vylúčenie sudcu
v predchádzajúcej
veci neznamená
automaticky jeho
vylúčenie aj v ďalších
trestných veciach
toho istého
obvineného. Ďalej
najvyšší súd
zdôraznil, že
napadnuté uznesenie
bolo prijaté
jednomyselne, teda
hlas sudkyne Ivetty
Macejkovej bol len
jeden z troch
rovnocenných.

16. Najvyšší súd
v tejto súvislosti
poukazuje na
uznesenie č. k. III.
ÚS 592/2022-22,
v ktorom ústavný súd
v podobnom prípade,
t. j. v tzv. živej veci,
odmietol ústavnú
sťažnosť
pre jej neprípustnosť
s odvolaním sa na
možnosť prieskumu
takej procesnej
otázky
v prebiehajúcom
trestnom stíhaní na
základe mu
priznaných
opravných

prostriedkov v rámci odvolacieho a dovolacieho konania. Tieto závery sú podľa najvyššieho súdu aplikovateľné aj pri posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľky.

17. Vo vzťahu k samotnej delegácii trestnej veci sťažovateľky a ňou tvrdenému zásahu do základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi najvyšší súd argumentuje, podobne ako v napadnutom uznesení, že v danom prípade sa uplatnila tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je objektívne nestranný, ale musí sa taký javiť aj v očiach strán. Sťažnostná námietka sťažovateľky, že aj na Okresnom súde Trenčín sú sudcovia, ktorí sa necítia byť proti nej zaujatí, prípadne sa nevyjadrili, je irelevantná. Rozhodovanie sudcov Okresného súdu Trenčín sa nemusí javiť ako nestranné

a objektívne
s ohľadom na fakt,
že sťažovateľka
pôsobila na tomto
súde nielen ako
sudkyňa, ale aj ako
predsedníčka súdu,
resp. niektorí
sudcovia boli na tento
súd pridelení v čase,
keď sťažovateľka
zastávala vysokú
funkciu štátnej
tajomníčky
Ministerstva
spravodlivosti
Slovenskej republiky
(ďalej len
„ministerstvo
spravodlivosti“).

18. Výhradu
sťažovateľky, že jej
trestná vec bola
prikázaná práve
Okresnému súdu
Trnava ako funkčne
podriadenému
Krajskému súdu
v Trnave, ktorý už
rozhodol o väzbe
sťažovateľky
uznesením, ktoré
ústavný súd nálezom
sp. zn. III. ÚS
247/2021 zrušil a
z tohto dôvodu majú
sudcovia Krajského
súdu Trnave osobný
záujem na odsúdení
sťažovateľky,
považuje najvyšší súd
za neprípustnú
fabuláciu. Týmto

názorom
sťažovateľka
hypoteticky
prejudikuje ďalší
priebeh konania, teda
že sa v jej veci bude
konať odvolacie
konanie pred
Krajským súdom
v Trnave.

Podľa najvyššieho
súdu sťažovateľka
predčasne namieta
príslušnosť Krajského
súdu v Trnave,
pričom ide o jej
nepripustný
predpoklad, že všetci
sudcovia tohto
krajského súdu
s ohľadom na závery
nálezu sp. zn. III. ÚS
247/2021 budú
v prípadnom
odvolacom konaní
zaujatí a budú
porušovať zákon
v neprospech
sťažovateľky.

III.2. Replika sťažovateľky

19. K vyjadreniu
najvyššieho súdu
sťažovateľka
prostredníctvom
svojho právneho
zástupcu doručila 1.
marca 2023 repliku,
ktorú doplnila
podaním zo 6. marca
2023.

20. Podľa
sťažovateľky najvyšší

súd nepoprel žiadne z jej skutkových tvrdení, ktoré sa týkali okolností, že v predmetnom konaní konala a rozhodovala vylúčená sudkyňa Ivetta Macejková, a to pre pomer k účastníčke.

Odvolávajúc sa na subsidiárne použitie § 151 ods. 1 Civilného sporového poriadku na konanie pred ústavným súdom vyplývajúce z § 62 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), sťažovateľka považuje za nesporné jej skutkové tvrdenia vo vzťahu k nevyhláseniu sudkyne Ivetty Macejkovej, pretože ich najvyšší súd výslovne nepoprel.

21. Sťažovateľka poukazuje na to, že Trestný poriadok nepozná v prípade dôvodov vylúčenia sudcu pre pomer k účastníkovi

rozlišovacie
kritérium, či ide
o procesné, alebo
meritórne
rozhodnutie,
a nemožno prisvedčiť
najvyššiemu súdu, že
v prípade rozhodnutia
o odňatí veci
zákonnému sudcovi
ide o menej dôležitý
a vlastne
bezvýznamný typ
rozhodovania, pri
ktorom nie je
potrebné dodržiavať
§ 31 Trestného
poriadku. Ďalej
zdôrazňuje, že
skutočnosť, že
sudkyňa Ivetta
Macejková svoju
zaujatosť neoznámila
a senát najvyššieho
súdu ju autonómne
nevyhodnocoval, je
pochybením na strane
najvyššieho súdu.

22. Vo vzťahu
k argumentu
najvyššieho súdu, že
hlas sudkyne Ivetty
Macejkovej bol
v rámci senátu len
jeden z troch
rovnocenných,
sťažovateľka
poznamenala, že
zákon neobsahuje
žiadne kvantitatívne
kritérium, koľkých
členov senátu sa musí
vylúčenie týkať, aby

súd aplikoval § 31 Trestného poriadku. Podľa tohto názoru by sudkyňa Ivetta Macejková nemusela svoju zaujatosť oznamovať ani v predchádzajúcom konaní, v ktorom bola vylúčená.

23. Najvyšším súdom uvádzané uznesenie sp. zn. III. ÚS 592/2022 sa podľa názoru sťažovateľky týka inej procesnej situácie.

V sťažovateľkinej veci ide o otázku zásahu do základného práva na zákonného sudcu v dôsledku postúpenia veci inému súdu, kde je podanie dovolania podľa § 368 ods. 2 Trestného poriadku vylúčené.

Sťažovateľka sa preto ani teoreticky nemôže brániť

v prebiehajúcom živom konaní či v prípadnom budúcom dovolacom konaní a dodáva, že v odvolacom konaní nemá krajský súd právomoc preskúmať zákonnosť rozhodnutia

nadriadeného súdu
o postúpení veci.

24. Sťažovateľka
napokon tvrdí, že
najvyšší súd svojim
vyjadrením len
potvrdil, že delegácia
nebola riadne
zdôvodnená, pretože
sa obmedzil na
paušalizujúce
tvrdenia o vylúčení
sudcov Okresného
súdu Trenčín, ktorých
zaujatosť
nepreskúmal,
a navyše neprípustne
doplnil nové dôvody
vylúčenia týchto
sudcov spočívajúce v
ich vymenovaní do
funkcie na Okresný
súd Trenčín v čase
pôsobenia
sťažovateľky na
pozícii štátnej
tajomníčky
ministerstva
spravodlivosti.
Najvyšší súd sa podľa
sťažovateľky,
naopak, venuje
sekundárnej otázke
možného vylúčenia
sudcov Krajského
súdu v Trnave
a uvádza, že v tomto
prípade nejde z jej
strany o žiadnu
fabuláciu, keďže
v prípade, že by bola
oslobodená,
zodpovednosť štátu

za jej nezákonnú väzbu a následná regresná zodpovednosť krajských sudcov je právnou úpravou daný fakt.

25. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde vec prejednal a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, keďže na základe obsahu podaní a vyžiadaného spisu dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Posúdenie ústavnej sťažnosti

26. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je namietané porušenie označených základných práv, ku ktorému malo dôjsť napadnutým uznesením tým, že najvyšší súd založil záver o odňatí a prikázaní sťažovateľkinej trestnej veci *inému súdu* na dôvodoch, ktoré *nie sú natoľko závažné, aby mohlo byť prelomené právo*

*na prejednanie veci
zákonným sudcom,
pričom napadnuté
uznesenie považuje
sťažovateľka za
svojvoľné
a nepresvedčivé.*

27. Druhá
argumentačná línia
sťažovateľky sa týka
porušenia jej
základného práva
na prejednanie veci
nezávislým
a nestranným súdom
z dôvodu, že
napadnuté uznesenie
vydal senát
najvyššieho súdu,
ktorého členka mala
byť podľa názoru
sťažovateľky
vylúčená pre pomer
k sťažovateľke tak,
ako tomu bolo v inej,
predchádzajúcej
trestnej veci
sťažovateľky.

28. Vzhľadom na
charakter, konkrétne
„nemeritórnosť“
napadnutého
uznesenia, musí
ústavný súd najprv
priblížiť (II. ÚS
50/2015, II. ÚS
356/2016) poznatok,
že ústavná sťažnosť
je na rozdiel
od tradičných
opravných
prostriedkov
budovaných „zdola“

skonštruovaná
dodatočne, teda
„zhora“, aby pokryla
rozhodnutia a zásahy
verejnej moci v ich
celej šírke a
rozmanitosti. Táto,
v porovnaní
s opravnými
prostriedkami
unikátna
univerzálnosť
ústavnej sťažnosti
umožňuje prieskum
rôznych paralelných
konaní vrátane
konaní, v ktorých je
namietaná
nestrannosť. Z
uvedeného tiež
vyplýva, že ústavný
súd prispôbuje
intenzitu prieskumu
typu napadnutého
rozhodnutia a musí
vnímať aj stav vecí v
čase rozhodovania a
vyvažovať medzi
právnou pozíciou
sťažovateľov na
jednej strane a
ochranou právnej
istoty na strane
druhej (II. ÚS
116/2018).

29. Ústavný súd sa na
prvom mieste
vysporiadal s jeho
právomocou pre
posúdenie ústavnej
sťažnosti s ohľadom
na argumentáciu
najvyššieho súdu,

ktorý vo svojom vyjadrení okrem iného uvádza, že pri posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľky sú uplatniteľné závery uznesenia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 592/2022, ktorým v podobnom prípade ústavnú sťažnosť odmietol pre jej neprípustnosť s odôvodnením, že sťažovateľ má možnosť domôcť sa preskúmania posúdenia otázky zaujatosti sudcu v dovolacom konaní. V označenej veci sťažovateľ v rámci odvolacieho konania pred najvyšším súdom podal námietku zaujatosti proti konkrétnemu sudcovi, o ktorej iný senát najvyššieho súdu rozhodol tak, že sudcu z konania a rozhodovania nevylúčil. Sťažnosť proti tomuto uzneseniu najvyšší súd zamietol ako nedôvodnú.

30. Odhliadnuc od skutočnosti, že prípadné dôvody na odmietnutie ústavnej sťažnosti

sťažovateľky pre
niektorý z dôvodov
podľa § 56 zákona o
ústavnom súde boli
predmetom
posúdenia
už pri jej predbežnom
prerokovaní, ústavný
súd v tejto súvislosti
konštatuje,
že si je vedomý
svojej judikatúry,
podľa ktorej spravidla
až po právoplatnom
skončení trestného
konania a vyčerpaní
všetkých dostupných
a účinných opravných
prostriedkov
(riadnych
aj mimoriadnych,
ak ich v okolnostiach
daného prípadu
možno považovať
za dostupné a účinné)
možno na ústavnom
súde namietat' také
pochybenia verejnej
moci, ktoré neboli
odstránené v jeho
dovtedajšom
priebehu a ktoré
mohli vo svojich
dôsledkoch spôsobiť
porušenie práv a
slobôd.
V prebiehajúcim
trestnom konaní
možno i prípadné
protiústavné procesné
vady napraviť v
rámci celého konania
obvyklým a zákonom
predvídateľným

spôsobom, a to predovšetkým samotnými všeobecnými súdmi. Ingerenciu ústavného súdu do rozhodovania orgánov činných v trestnom konaní a súdov v priebehu trestného konania je preto potrebné považovať, azda s výnimkou úplne mimoriadnej situácie, za neprípustnú (m. m. IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07, II. ÚS 356/2016, I. ÚS 59/2022).

31. Vzhľadom na relevantnú úpravu Trestného poriadku a judikatúru všeobecných súdov, v zmysle ktorej je rozhodnutie vo veci vylúčeným sudcom dôvodom na využitie mimoriadneho opravného prostriedku podľa § 371 ods. 1 písm. e) v spojení s § 372 ods. 1 Trestného poriadku, ústavný súd v prípadoch, ak má byť predmetom ústavného prieskumu rozhodnutie, ktorým sa rozhodlo o námietke zaujatosti sťažovateľa, vyslovuje nedostatok

svojej právomoci na preskúmanie takého rozhodnutia, prípadne neprípustnosť ústavnej sťažnosti z dôvodu nevyčerpania dostupných prostriedkov nápravy (podanie dovolania, ktorému predchádza odvolacie konanie).

32. Ústavný súd zdôrazňuje, že v okolnostiach aktuálne prejednávanej veci však existuje relevantná odlišnosť v procesnej situácii v porovnaní s najvyšším súdom zmienenou vecou vedenou pod sp. zn. III. ÚS 592/2022.

33. V aktuálne prerokúvanej veci nemala sťažovateľka možnosť aktívne namietat' zaujatost' sudkyne Ivetty Macejkovej, a to vzhľadom na neverejné zasadnutie najvyššieho súdu, na ktorom bolo napadnuté uznesenie vydané, a okolnosti, z ktorých vyplývalo, že sťažovateľka nemala ani nemohla mať vedomost' o zložení senátu (pozri bod 75). Napadnuté uznesenie o odňatí

a príkazaní
sťažovateľkinej
trestnej veci, ktoré je
svojou povahou
rýdzo procesným
rozhodnutím a ktoré
už stihlo vyvolať
účinky v podobe
zahájenia hlavného
pojednávania na
Okresnom súde
Trnava, pritom vydal
najvyšší súd. Nejde
o rozhodnutie, ktoré
by v rámci svojho
procesného postupu
vydal súd prvého
stupňa alebo odvolací
súd. Ide o
rozhodnutie, ktoré
vytvára právny
základ pre záver,
že zákonným sudcom
sťažovateľky v
zmysle čl. 48 ods. 1
ústavy je príslušný
sudca Okresného
súdu Trnava.
Napadnuté uznesenie
najvyššieho súdu tak
nie je rozhodnutím
obsahovo
nadväzujúcim
na prvostupňové
rozhodnutie, ktoré
Okresný súd Trnava
v sťažovateľkinej
veci v budúcnosti
vydá a ktoré by
zrušením
prvostupňového
rozhodnutia
Okresného súdu
Trnava

alebo zrušením
rozhodnutia
odvolacieho súdu v
sťažovateľkinej veci
v dovolacom konaní
stratilo podklad, preto
ho nie je možné
zrušiť dovolacím
súdom podľa § 386
ods. 2 Trestného
poriadku. Rovnako
ho nemôžu zrušiť ani
odvolací súd v
odvolacom konaní,
ani samotný Okresný
súd Trnava, pretože
ho vydal inštančne
nadriadený najvyšší
súd. Právna
existencia
napadnutého
uznesenia
najvyššieho súdu
o odňatí a prikázaní
sťažovateľkinej
trestnej veci a jeho
právne účinky
zároveň činia (bez
predchádzajúceho
zrušenia uvedeného
rozhodnutia)
sporným aj prípadné
použitie príkazu
dovolacieho súdu
podľa druhej vety §
388 ods. 2 Trestného
poriadku.

34. Vzhľadom na
špecifické okolnosti
prejednávanej veci
uvádzané v
predchádzajúcich
bodoch tohto nálezu

ústavný súd uzatvára, že v posudzovanom prípade je daná jeho právomoc posúdiť ústavnú sťažnosť sťažovateľky, ktorú je potrebné kvalifikovať ako prípustnú, pričom z ústavného princípu materiálnej ochrany ústavnosti vrátane základných práv a slobôd vyplýva požiadavka nezaťažovať trestné stíhanie akýmkoľvek procesnými vadami týkajúcimi sa rozhodovacej formácie a jej personálneho obsadenia na najvyššom súde pri rozhodovaní o návrhu prokurátora o delegácii sťažovateľkinej veci. Ústavný súd preto považoval za potrebné podrobiť napadnuté uznesenie najvyššieho súdu ústavnej kontrole a odstrániť jeho prípadný nepriaznivý dopad na základné práva sťažovateľky. Ochrana ústavnosti musí byť rýchla, účinná a hospodárna. Preto je žiaduce, aby sa otázky nestrannosti členov

senátu najvyššieho súdu pri rozhodovaní o odňatí a prikázaní sťažovateľkinej veci vyriešili už v tomto štádiu konania, o to viac, že ide o tzv. „živú“ vec a vo veci prebieha trestné konanie vo fáze hlavného pojednávania.

35. V rámci posúdenia dôvodnosti ústavnej sťažnosti sa ústavný súd najskôr vysporiadal s argumentáciou sťažovateľky proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu, v rámci ktorej sťažovateľka namieta porušenie práva na nestranného sudcu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy, ku ktorému malo dôjsť tým, že vo veci ako členka senátu 3T rozhodovala sudkyňa Ivetta Macejková (druhá argumentačná línia – bod 27). Ústavný súd poukazuje na to, že splnenie procesnej podmienky spočívajúcej v správnom a zákonom zložení senátu najvyššieho

súdu tvorí základný predpoklad na rozhodovanie o návrhu prokurátora na odňatie a prikázanie trestnej veci sťažovateľky.

36. V tejto súvislosti sťažovateľka uvádza, že sudkyňa Ivetta Macejková mala byť vylúčená z konania a rozhodovania o delegácii jej trestnej veci s ohľadom na predchádzajúce rozhodnutie najvyššieho súdu č. k. 2 Ndt 10/2020 zo 17. marca 2020, na základe ktorého bola vylúčená pre pomer k sťažovateľke z konania týkajúceho sa inej trestnej veci a nie je objektívne možné, aby sa považovala za subjektívne zaujatú proti sťažovateľke v predchádzajúcom konaní, ale nie v tomto.

37. Článkom 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru priznané právo domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde v sebe zahŕňa aj právo

na nestranného sudcu. Obsahom základného práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu vyhovieť návrhu oprávnených osôb a vylúčiť nimi označeného sudcu(ov) z ďalšieho prerokovania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie veci nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (m. m. I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03, I. ÚS 462/2011, I. ÚS 130/2016, I. ÚS 410/2016).

38. Vylúčenie sudcu v trestnom konaní upravuje § 31 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci

sudca
(ďalej len „prísediaci“),
prokurátor,
policajt, probačný a
mediačný úradník,
vyšší súdny úradník,
súdny tajomník,
asistent prokurátora a
zapisovateľ, u
ktorého možno mať
pochybnosť o
nezaujatosti pre jeho
pomer k
prejednávanej veci
alebo k osobám,
ktorých sa úkon
priamo týka, k
obhajcovi,
zákonnému
zástupcovi,
splnomocnencom
alebo pre pomer k
inému orgánu
činnému v tomto
konaní.

39. Z dikcie § 31 ods.
1 Trestného poriadku
vyplýva, že dôvodom
na vylúčenie sudcu
môže byť len
pochybnosť o jeho
nezaujatosti, a to pre
pomer k veci alebo
pre pomer
k účastníkovi
konania. Všeobecný
súd je teda pri
úvahách o možnom
vylúčení povinný
riadne zhodnotiť
možnú zaujatosť
sudcu (sudcov) zo
všetkých hľadísk tak,

aby bolo v konaní a rozhodovaní danej veci zaručené právo účastníka súdneho konania na nestranný súd. Tomuto právu, ktoré je garantované čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, zároveň zodpovedá ústavná povinnosť súdov prerokovať a rozhodnúť každú vec tak, aby voči účastníkom (stranám) postupovali nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžali a objektívne posúdili všetky závažné skutočnosti pre rozhodnutie vo veci.

40. Nestrannosť sudcu, ktorý rozhoduje spor, je kľúčovou hodnotou súdnej moci. Len nestranné rozhodnutie môže byť spravodlivé. Nezávislosť súdov a sudcov ako dôležitá hodnota právneho štátu, ktorú ústavný súd intenzívne chráni, má v zmysle judikatúry tohto súdu len inštrumentálny význam (porovnaj PL. ÚS 52/99). Cieľ, ktorému nezávislosť

služi, je práve nestrannosť.

Nestrannosťou treba rozumieť absenciu predsudkov (zakorenených úsudkov či názorov, ktoré nie sú založené na spoľahlivom poznaní, ale len na predpoklade) alebo predpojatosti (subjektivizmu, neobjektivizmu, straníckosti).

Nestrannosť nemá význam len z hľadiska vysluhovanej spravodlivosti pre konkrétny prípad, ale má aj širšie súvislosti. Prostredníctvom nestrannosti sudcov sa naplňujú postuláty právneho štátu, akými sú rovnosť, legitímne očakávania, právna istota, dôvera v právo, jeho neutralita či spravodlivosť.

Rozhodovanie veci zaujatým sudcom je popretím zmyslu súdnictva a práva (II. ÚS 36/2012, II. ÚS 44/2013, III. ÚS 39/2021).

41. Ako mnoho inštitútov v ústavnom práve aj nestrannosť sa testuje – overuje

sa, či na základe stabilizovanej metodológie bol, alebo nebol sudca nestranný. Ústavný súd v tomto nasleduje Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a jeho testovaciu metodológiu.

Podľa nej je nestrannosť potrebné skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska, čo znamená, že je potrebné zistiť osobnú nezaujatosť sudcu prejednávajúceho prípad, a z objektívneho hľadiska, t. j. je potrebné zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek legitímnej pochybnosti v danom smere.

42. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu posudzuje podľa jeho osobného presvedčenia a správania. Skúma sa, či sudca prejavil osobnú zaujatosť v konkrétnom prípade. Pri

posudzovaní sa vychádza z toho, že osobná nestrannosť sudcu je prezumovaná, pokiaľ sa tento predpoklad nevyvráti. Dôkazné a argumentačné bremeno zaťažuje ten subjekt, ktorý tvrdí, že sudca je zaujatý. Domnienku subjektívnej nestrannosti je možné vyvrátiť len objektívnym spôsobom (PL. ÚS 6/2013).

43. Objektívna nestrannosť sa posudzuje podľa vonkajších objektívnych skutočností. Platí tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký objektívne javiť v očiach strán i verejnosti. Objektívne hľadisko je založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akejkoľvek legitímnej pochybnosti o zaujatosti sudcu.

44. Pri objektívnej nestrannosti stačí, ak sú tu okolnosti, ktoré

môžu vyvolať
legitímne
pochybnosti o
neustrannosti súdu.
Podľa ESĽP je
potrebné „ísť ďalej,
než ako sa vec javí“
(looking behind
appearances).

Spravodlivosť
nielenže má byť
vykonaná, ona sa
musí aj javiť, že je
vykonaná (justice
must not only be
done, it must also be
seen to be done) –
pozri rozsudky ESĽP
Delcourt p. Belgicku
zo 17. januára 1970,
Saraiva De Carvalho
p. Portugalsku z roku
1994.

45. Z uvedenej
judikatúry ESĽP
možno vyvodiť, že
subjektívne hľadisko
sudcovskej
neustrannosti sa musí
podriaďovať
prísnejšiemu kritériu
objektívnej
neustrannosti. Za
objektívne však
nemožno považovať,
ako sa neustrannosť
sudcu len subjektívne
niekomu javí, ale
či reálne existujú
okolnosti objektívnej
povahy, ktoré by
mohli viesť k
legitímnym

pochybnostiam o tom, že sudca má určitý (nie nezaujatý) vzťah k veci. V zmysle judikatúry ESĽP neexistuje nepriepustná hranica medzi subjektívnou a objektívnou nestrannosťou, keďže správanie sudcu môže nielen vyvolať pochybnosti u nezainteresovaného pozorovateľa o zaujatosti sudcu (objektívne hľadisko), ale môže spochybniť aj osobnú nestrannosť sudcu (rozsudok Veľkej komory ESĽP vo veci Kyprianou c. Cyprus, sťažnosť č. 73797/01, bod 119). V niektorých prípadoch preto môže byť zložité vyvrátiť prezumpciu subjektívnej nestrannosti. A práve z toho dôvodu objektívny test ponúka ďalšie garancie (rozsudok ESĽP vo veci Pullar c. Spojené kráľovstvo, sťažnosť č. 22399/93, bod 32). Pokiaľ ide o objektívne hodnotenie nestrannosti sudcov, je potrebné sa

zaoberať otázkou, či existujú overiteľné skutočnosti, ktoré môžu ich nestrannosť spochybňovať, pričom význam môže mať aj samotné zdanie. Pri skúmaní, či existujú legitímne dôvody svedčiace o nedostatku nestrannosti sudcu, je možné zobrať do úvahy i stanovisko obžalovaného či inej strany v trestnom konaní. Určujúcim prvkom je to, či možno považovať obavy dotknutej osoby za objektívne ospravedlniteľné (Chmelíř c. Česká republika, 2005, Ferrantelli a Santangelo c. Taliansko, 1996). Akýkoľvek sudca, proti ktorému existujú legitímne pochybnosti o nedostatku nestrannosti, nesmie vec prejednávať (porovnaj rozsudok Veľkej komory ESRP vo veci Maurice c. Francúzsko, sťažnosť č. 29369/10, bod 78).

46. Objektívny test sa vo väčšine prípadov týka určitých vzťahov alebo prepojení sudcu

a iných účastníkov konania. Ústavný súd musí v každom jednotlivom prípade zistiť, či konkrétny vzťah je takej povahy a takeho stupňa, ktorý by indikoval nedostatok nestrannosti (porovnaj rozsudok ESRP vo veci Otagi Mondragon a ostatní c. Španielsko, sťažnosť č. 4184/15, bod 56). Ústavný súd judikoval, že z pohľadu objektívneho nemožno nevziať do úvahy, že sudca síce môže byť subjektívne nestranný, ale i napriek tomu môže byť jeho nestrannosť vystavená oprávneným pochybnostiam vzhľadom na jeho status, rôzne funkcie alebo vzhľadom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, ich právnym zástupcom, svedkom a pod. Inými slovami, nemožno neprihliadnuť na tzv. teóriu zdania, podľa ktorej, ako už ústavný súd uviedol, nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale sa musí ako taký javiť aj

objektívne v očiach účastníkov konania (č. k. II. ÚS 285/2015 z 3. septembra 2015).

47. V posudzovanej veci je nesporným faktom, že jedným z členov senátu 3T najvyššieho súdu, ktorý rozhodoval o návrhu prokurátora na odňatie a prikázanie veci inému súdu, bola sudkyňa Ivetta Macejková. Vec sťažovateľky bola senátu 3T pridelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov schválených ministerstvom spravodlivosti pod sp. zn. 3Ndt 31/2021, pričom v súlade s rozvrhom práce najvyššieho súdu pre rok 2021 v znení opatrenia č. 17 boli ďalšími členmi senátu sudca Peter Kaňa a sudkyňa Jana Serbová ako predsedníčka senátu.

48. Zo spisového materiálu, ako aj z vyjadrenia najvyššieho súdu vyplýva, že sudkyňa Ivetta Macejková sama nepodala

v zmysle § 32 ods. 1
Trestného poriadku
oznámenie o
zaujatosti proti
sťažovateľke, aj keď
v minulosti pri
rozhodovaní v inej
trestnej veci tak
učinila. Konkrétne
v oznámení
o zaujatosti z marca
2020 sudkyňa Ivetta
Macejková uviedla,
že sťažovateľku
pozná niekoľko
rokov, počas ktorých
sa v rámci plnenia
pracovných
povinností veľmi
často stretávali
na oficiálnych
i polooficiálnych
príležitostiach, tykajú
si. Ďalej uviedla, že
*„subjektívne sa
cítim zaujatá a teda
nie som schopná vo
veci rozhodovať
nestranne.
S poukazom na hore
uvedené, z hľadiska
objektívneho, sa
navyše môžu
uvedené skutočnosti
javiť v očiach
verejnosti
ako okolnosti
spochybňujúce moju
nestrannosť. Som
presvedčená, že bolo
mojou povinnosťou
oznámiť vyššie
uvedené
skutočnosti.“*

*Na základe tohto
oznámenia najvyšší
súd uznesením sp.
zn. 2 Ndt 10/2020
vylúčil sudkyňu
Ivettu Macejkovú
z vykonávania
úkonov v trestnej
veci sťažovateľky
ako obvinenej,
pričom konštatoval
„existenciu
oprávnených
pochybností
v súvislosti
s objektívnou, ako aj
subjektívnou
kvalitou
neustrannosti
a nezaujatosti“*

a práve existencia
ústretového, aj keď
výlučne intenzívneho
pracovného vzťahu
k sťažovateľke
založila dôvody,
ktoré jednoznačne
vzbudzovali
pochybnosti o jej
nezaujatosti.

49. Vo vzťahu k tejto
argumentácii ústavný
súd konštatuje, že ak
existuje alebo
existoval medzi
sudkyňou Ivetťou
Macejkovou
a obvinenou blízky
pracovný alebo
kolegiálny vzťah,
je potrebné na túto
skutočnosť upozorniť
pred začatím konania

a vyhodnotiť ju zo všetkých hľadísk, ktoré by mohli neustrannosť spochybniť (III. ÚS 39/2021, II. ÚS 300/2021).

50. Pokiaľ najvyšší súd tvrdí, že ak bol sudca vylúčený z vykonávania úkonov v jednej trestnej veci, neznamená to automaticky jeho vylúčenie v ďalších trestných veciach toho istého obvineného (obžalovaného), ústavný súd uvádza, že sa týmto stanoviskom stotožňuje. Zároveň však ústavný súd pripomína, že takémuto záveru musí predchádzať proaktívny prístup sudcu spočívajúci v podaní oznámenia zaujatosti tak, ako to ostatne predvída Trestný poriadok v jeho § 32 ods. 1.

51. V okolnostiach prípadu je nepochybné, že v čase rozhodovania najvyššieho súdu s ohľadom na zásadu *iura novit curia* musela sudkyňa

Ivetta Macejková
disponovať
znalosťou, že
v zmysle § 31 ods. 1
Trestného poriadku je
sudca vylúčený
z vykonávania
úkonov trestného
konania pre pomer
k sťažovateľke ako
obvinenej. Túto
skutočnosť umocňuje
fakt, že len rok a pol
pred rozhodovaním
o návrhu prokurátora
na delegáciu veci
sudkyňa Ivetta
Macejková v konaní
o inej trestnej veci
sťažovateľky sama
oznámila vlastnú
zaujatosť a následne
aj bola vylúčená
z vykonávania
úkonov.

52. Ústavný súd
v tomto smere
prisvieďča názoru
najvyššieho súdu, že
vylúčenie
z vykonávania
úkonov trestného
konania je potrebné
vyhodnocovať
autonómne a osobitne
v každej veci.
Tomuto postupu však
v prejednávanej veci
mala pristúpiť
podmienka, aby
sudkyňa Ivetta
Macejková sama
podala oznámenie o

zaujatosti pre pomer
k sťažovateľke alebo
by bola sťažovateľka
vopred včas
oboznámená so
zložením senátu,
ktorý bude o návrhu
na odňatie
a prikázanie veci
rozhodovať. Ak by
k opomenutiu, čo sa
týka oznámenia
dôvodov možnej
zaujatosti, nedošlo,
mohol najvyšší súd
posúdiť a vyhodnotiť
možnú zaujatosť
sudkyne a rozhodnúť
o jej (ne)vylúčení
v prípade jej účasti na
prejednávaní návrhu
prokurátora
o delegácii.

53. Podľa názoru
ústavného súdu sa
v právnom štáte
oprávnene očakáva,
že v každej veci bude
rozhodovať nestranný
sudca tak zo
subjektívneho, ako aj
z objektívneho
hľadiska. Ústavný
súd však konštatuje,
že v prípade, keď
sťažovateľka nebola
oboznámená so
zložením senátu
najvyššieho súdu
a nemohla namietat
zaujatosť členov
senátu, ako aj v
dôsledku absencie

oznámenia zaujatosti zo strany sudkyne Ivetty Macejkovej, aj napriek tomu, že v minulosti sama vyhlásila, že sa proti sťažovateľke cíti subjektívne zaujatá, ani nemohlo dôjsť k reálnemu posúdeniu jej možnej zaujatosti z hľadiska subjektívneho i objektívneho, a teda k vyhodnoteniu spôsobilosti sudkyne Ivetty Macejkovej rozhodovať v danej veci nestranne a nezávisle.

54. Na už uvedené nemá podľa ústavného súdu vplyv ani argument najvyššieho súdu o tom, že sťažovateľka nenamietala už skôr, že členkou senátu 3T, ktorý vydal napadnuté uznesenie, bola aj sudkyňa Ivetta Macejková, ale až v ústavnej sťažnosti. K tejto námietke ústavný súd uvádza, že o návrhu prokurátora na odňatie a prikázanie veci, ktorý bol najvyššiemu súdu predložený 22. septembra 2021,

rozhodoval najvyšší súd na neverejnom zasadnutí v zmysle § 301 a nasl. Trestného poriadku 29. septembra 2021. Sťažovateľka sa vzhľadom na túto skutočnosť a rýchle vydanie napadnutého uznesenia nemala možnosť dozvedieť zloženie senátu (s výnimkou prípadného získania informácií z verejne prístupných zdrojov), a teda jej nemôže byť na ťarchu, že nevzniesla námietku zaujatosti už pred rozhodovaním o delegácii jej trestnej veci. Iný záver by mohol viesť k tomu, že by sa od účastníkov konania očakávalo podávanie tzv. preventívnych námietok zaujatosti. Navyše, ústavný súd dodáva, že podľa dožiadaných informácií sťažovateľke bolo napadnuté uznesenie najvyššieho súdu doručované Okresným súdom Trnava až s obžalobou a výzvou na vykonanie dôkazov

a predvolaním
na termín hlavného
pojednávania
2. augusta 2022.

55. Najvyšší súd
navyše vo svojom
vyjadrení poukazuje
na rozdielnosť
trestných vecí
sťažovateľky, teda že
v prvom prípade išlo
o rozhodovanie
o merite veci (väzba),
zatiaľ
čo v posudzovanej
veci išlo o návrh na
delegáciu veci.
Z tohto dôvodu
sudkyňa Ivetta
Macejková
neoznámila svoju
zaujatosť.

56. K tomuto
argumentu ústavný
súd uvádza, že
v prípade existencie
dôvodov na vylúčenie
sudcu z rozhodovania
a konania vo veci
právna úprava
nerozlišuje, či sa daná
vec týka
rozhodovania
v merite alebo ide
o procesné
rozhodnutie. Trestný
poriadok v jeho § 31
nevymedzuje, pri
ktorých typoch
konania je potrebné
vzniesť námietku
zaujatosti pre pomer
k účastníkovi konania

alebo k prejednávanej veci. Na prvý pohľad sa môže zdať, že rozhodnutím o odňatí a prikázaní veci sa rieši „technicko-procesná“ otázka miestnej príslušnosti konajúceho súdu, ktorá by mohla v porovnaní s rozhodovaním o meritórnych otázkach vyznievať menej významne. Vo svetle už predostrenej argumentácie však ústavný súd pripomína, že delegácia trestnej veci znamená zásah do základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi v zmysle čl. 48 ods. 1 ústavy a je opatrením výnimočným, pre ktoré, ak má byť daný zásah ústavne akceptovateľný, musia existovať vážne dôvody, čo ostatne potvrdzuje aj sám najvyšší súd v napadnutom uznesení, keď hovorí o výnimočnosti takého opatrenia (s. 4, tretí odsek). V tejto súvislosti ústavný súd dodáva, že základné práva a slobody nemožno porovnávať

z hľadiska dôležitosti alebo významnosti, kde by jedno právo malo prednosť pred druhým. Naopak, *základné práva a slobody sú navzájom rovnocenné.*

Koncepcia materiálneho právneho štátu vylučuje vytvorenie „hierarchie“ základných práv a slobôd, v ktorej by sa jednému základnému právu alebo slobode priznal väčší význam, než aký má iné základné právo alebo sloboda (PL. ÚS 22/06). Z tohto pohľadu teda názor najvyššieho súdu nemôže považovať ústavný súd za relevantný.

57. Ústavný súd uvádza, že už uvedené skutočnosti môžu v rámci aplikácie testu neustrannosti z objektívneho hľadiska vzbudiť legitímne pochybnosti o neustrannosti sudkyne Ivetty Macejkovej, najmä vzhľadom na predchádzajúce oznámenie uvedenej

sudkyne o vlastnej
zaujatosti
proti sťažovateľke v
inej trestnej veci
sťažovateľky a naň
nadväzujúce
vylúčenie sudkyne
z konania
a rozhodovania.

58. Proaktívne
neoznámenie
možného vylúčenia
sudkyne Ivetty
Macejkovej z
vykonávania úkonov
trestného konania pre
možnú zaujatosť,
právne významný
možný pomer
sudkyne
k sťažovateľke ako
obvinenej v
prejednávanej veci,
ako aj objektívna
nemožnosť
sťažovateľky
namietat' prípadnú
zaujatosť sudkyne
Ivetty Macejkovej
v konaní o odňatí
a prikázaní jej
trestnej veci pred
najvyšším súdom
majú podľa
ústavného súdu
značnú relevanciu.
Popísané skutočnosti
sú takej povahy
a intenzity, že
objektívne
vyvolávajú
pochybnosti o
nestrannosti sudkyne

Ivetty Macejkovej
nielen u
sťažovateľky, ale
aj u akéhokoľvek
neustranného
pozorovateľa, čo
môže viesť až k strate
dôvery občanov
v spravodlivosť. Toto
zdanie je z ústavného
hľadiska neprípustné
a je v rozpore
s už spomínanou
zásadou obsiahnutou
v judikatúre ESLP,
podľa ktorej
spravodlivosť musí
byť nielen vykonaná,
ale musí byť vidieť,
že je vykonaná.

59. S ohľadom na
uvedené ústavný súd
uzatvára, že ak vo
veci sťažovateľky
rozhodovala sudkyňa,
u ktorej možno mať
pochybnosti o jej
neustrannosti, takýmto
uznesením
najvyššieho súdu
došlo k porušeniu
základných práv
sťažovateľky podľa
čl. 46 ods. 1 ústavy a
čl. 6 ods. 1 dohovoru.

60. Keďže ústavný
súd vyslovil
porušenie
označených práv
sťažovateľky
napadnutým
uznesením
najvyššieho súdu,

bolo potrebné pre
dovŕšenie ochrany
porušených práv
sťažovateľky využiť
aj právomoc podľa čl.
127 ods. 2 ústavy,
resp. podľa § 133
ods. 2 zákona
o ústavnom súde,
a preto ústavný súd
napadnuté uznesenie
najvyššieho súdu
zrušil (bod 2 výroku
tohto nálezu).
Najvyšší súd bude
v ďalšom konaní
opätovne rozhodovať
o návrhu prokurátora
o odňatí a prikázaní
trestnej veci
sťažovateľky
v senáte, ktorého
zloženie nebude
vyvolávať žiadne
pochybnosti
o nezaujatosti pre
pomer k sťažovateľke
a/alebo
k prejednávanej veci.

61. Pokiaľ ide o
námietku
sťažovateľky
týkajúcu sa
meritórneho
preskúmania
napadnutého
uznesenia o odňatí jej
trestnej veci
Okresnému súdu
Trenčín a prikázanie
Okresnému súdu
Trnava, ktorým malo
byť podľa jej názoru

porušené právo nebyť
odňatý svojmu
zákonnému sudcovi
v zmysle čl. 48 ods. 1
ústavy (prvá
argumentačná línia –
bod 26), ústavný súd
dospel k záveru,
že akékoľvek
vyjadrenia ústavného
súdu v tomto smere
by boli predčasné.
Vzhľadom na to,
že ústavný súd zrušil
sťažovateľkou
napadnuté uznesenie
najvyššieho súdu
z dôvodu porušenia
práva sťažovateľky
na nestranného
sudcu, ako aj
vzhľadom
na skutočnosť, že
senát najvyššieho
súdu bude o návrhu
prokurátora na
delegáciu
sťažovateľkinej veci
rozhodovať opätovne
v novom zložení,
ktoré bude
rešpektovať závery
ústavného súdu
obsiahnuté v tomto
náleze, je predčasné,
aby ústavný súd vo
vzťahu
k napadnutému
uzneseniu
najvyššieho súdu
posudzoval aj
námietku
sťažovateľky
smerujúcu

k spochybneniu
dôvodnosti delegácie
trestnej veci
sťažovateľky.

Z tohto dôvodu
ústavný súd v tejto
časti ústavnej
sťažnosti
sťažovateľky
nevyhovel (bod 4
výrokovej časti
nálezu).

62. Pri predbežnom
prerokovaní ústavnej
sťažnosti
sťažovateľky ústavný
súd uznesením č. k.
IV. ÚS 44/2023-28 z
25. januára 2023
rozhodol o dočasnom
opatrení, ktorým
uložil Okresnému
súdu Trnava, aby sa v
konaní sp. zn.
10T/3/2021 dočasne
zdržal vykonávania
úkonov,
najmä vydania
rozsudku vo veci
samej alebo
rozhodnutia, ktorým
sa konanie
v sťažovateľkinej
veci končí, a to až do
právoplatnosti
rozhodnutia
ústavného súdu v
tomto konaní. Podľa
§ 131 ods. 1 zákona
o ústavnom súde
dočasné opatrenie
zaniká najneskôr
právoplatnosťou

rozhodnutia
ústavného súdu vo
veci samej, ak
nerozhodne o jeho
skoršom zrušení.
Okamihom
nadobudnutia
právoplatnosti tohto
nálezu ústavného
súdu teda dočasné
opatrenie vydané vo
vzťahu k Okresnému
súdu Trnava zanikne.
S ohľadom na
zrušenie napadnutého
uznesenia bude
účelné, ak Okresný
súd Trnava vyčká na
nové rozhodnutie
o návrhu prokurátora
na delegáciu
sťažovateľkinej veci,
o ktorom najvyšší súd
rozhodne v intenciách
tohto nálezu.

V. Trovy konania

63. Ústavný súd
priznal sťažovateľke
(§ 73 ods. 3 zákona o
ústavnom súde) nárok
na náhradu trov
konania v celkovej
sume 758,56 eur.

64. Pri výpočte trov
právneho zastúpenia
sťažovateľky ústavný
súd vychádzal z
vyhlášky
Ministerstva
spravodlivosti
Slovenskej republiky

č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 11 ods. 3, § 16 ods. 3). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2022 je vo výške 193,83 eur a náhrada výdavkov je vo výške 11,63 eur. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je vo výške 208,67 eur a náhrada výdavkov je vo výške 12,52 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2022 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu) a jeden právny úkon v roku 2023 (vyjadrenie), čo spolu predstavuje sumu 632,11 eur. Keďže právny zástupca sťažovateľky je platiteľom dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), priznanú náhradu trov konania ústavný súd

zvýšil o DPH vo výške 20 %, t. j. o sumu 126,42 eur.

65. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.